

Sygn. akt VI P 36/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ Dnia 10 kwietnia 2019 r.

Sąd Rejonowy Gdańsk - Południe w Gdańsku Wydział VI Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Beata Piórek

Protokolant Patryk Barski

po rozpoznaniu w dniu 27 marca 2019 r. w Gdańsku

sprawy z powództwa K. B.

przeciwko Przedsiębiorstwu (...) SA w G.

o wydanie i odszkodowanie

I. oddała powództwo

II. zasądza od powoda K. B. na rzecz pozwanego Przedsiębiorstwa (...) SA w G. kwotę 500 zł / pięćset złotych/ tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VI P 36/18

UZASADNIENIE

Powód K. B. wniósł o nakazanie pozwanemu Przedsiębiorstwu (...) S.A. w G. wydanie zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu na druku ZUS Rp-7 oraz zasądzenie odszkodowania za utracone świadczenia emerytalne w kwocie 9.554 zł.

Powód wskazał, że od dnia 8 listopada 1971 roku do dnia 31 stycznia 1976 roku pracował w (...) w K. w dziale głównego automatyka na terenie fabryki elementów prefabrykowanych. Po roku 1989 po transformacji ustrojowej pozwany został przekształcony w spółkę akcyjną. Akta osobowe pracowników znajdują się w archiwum pozwanego. Pracownicy zatrudniani byli w oparciu o Układ Zbiorowy Pracy w Budownictwie z dnia 15 marca 1958 roku – uzupełnionym i zaktualizowanym według stanu prawnego na dzień 30 czerwca 1971 roku.

W momencie rozwiązania umowy o pracę zostały udokumentowane zarobki za rok 1975 w legitymacji ubezpieczeniowej.

Od dnia 6 lipca 2007 roku powód pobiera świadczenie emerytalne. Z uwagi na obowiązujące w czasie zatrudnienia uregulowania powód ma udokumentowany okres w zakresie wysokości wynagrodzenia za 12 lat stażu pracy. Za osiem lat zachowała się szczątkowa dokumentacja płacowa i ZUS przyjął to do wysokości podstawy świadczeń. Z uwagi na niemożność przyjęcia wynagrodzenia nawet w minimalnej wysokości do podstawy ustalenia wysokości podstawy świadczenia powód stracił znaczną część świadczeń, mimo udokumentowanego 25 letniego okresu ciągłości zatrudnienia.

Powód od 2015 roku wielokrotnie zwracał się do działu kadr pozwanego o wyliczenie zarobków, jednakże otrzymywał odmowę z uwagi na brak dokumentacji płacowej. Z uwagi na brak sporządzenia zaświadczenia o zarobkach wysokość podstawy świadczenia została zaniziona o 5,48%, tj. 72,20 zł miesięcznie. Powód na emeryturze przebywa 128 miesięcy

to łączna różnica w wysokości świadczenia wynosi 9.241,60 zł. Średnia oprocentowania lokat w banku na przestrzeni lat 2007-2008 wynosi 3,6% to pozwala wyliczyć łączną kwotę w wysokości 9.554,30 zł.

W związku z powyższym powód wniósł, aby dział kadr pozwanego wyliczył wynagrodzenie na podstawie akt osobowych za lata 1971-1974 oraz 1976 i uwzględnił wysokość zarobków na druku ZUS Rp-7 oraz zasądzenie od pozwanego odszkodowania w wysokości 9.554,30 zł w związku z uchylaniem się od prawnego obowiązku przez prawie 13 lat czym spowodował znaczne zaniżenie świadczeń emerytalnych.

Pozwany Przedsiębiorstwo(...) S.A. w G. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz kwoty 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Pozwany wskazał, że wielokrotnie wyjaśniał powodowi, że nie ma możliwości faktycznych i prawnych wystawienia zaświadczenia Rp-7 z uwagi na brak dokumentacji płacowej z okresu 1971-1976, albowiem przepisy dotyczące archiwizacji obowiązujące do 1990 roku zezwalały na likwidację dokumentów płacowych po upływie 12 lat.

Pozwany wystąpił do ZUS uzyskując odpowiedź, że pracodawca wystawia zaświadczenie Rp-7 jeżeli dysponuje dokumentami, na podstawie których może ustalić wynagrodzenie lub jest w posiadaniu dokumentów potwierdzających ilość przepracowanych godzin przez pracownika.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód był zatrudniony w(...) od dnia 8 listopada 1971 roku do dnia 31 stycznia 1976 roku na podstawie umowy o pracę na okres próbny a po jego upływie na czas nieokreślony w pełnym wymiarze czasu pracy Wynagrodzenie przysługiwało powodowi na podstawie układu zbiorowego pracy w budownictwie wg grupy VII – 9, 50 zł za godzinę z prawem do premii regulaminowej ; od 1 02 1972r. 11 zł za godzinę wg tabeli D; od 1 05 1973r. wg gr VII -12 zł / godz. ; od 1 10 1974r. wg grupy VIII stawka 13, 50 zł za godz. ; od 1 11 1975r. stawka 15, 50 zł za godzinę

(dowód: umowa o pracę k.1 oraz świadectwo pracy k.3 akt osobowych)

Od dnia 15 marca 1958 r. obowiązywał Układ Zbiorowy Pracy w Budownictwie, uzupełniony i zaktualizowany według stanu prawnego na dzień 30 czerwca 1971 roku, normujący czas pracy w wymiarze 8 godzin dziennie, w sobotę 6 godzin, razem 46 godzin tygodniowo, płatne za 46 godzin.

(Układ Zbiorowy Pracy w Budownictwie k.37-39).

W związku z rozwiązaniem umowy o pracę pozwany udokumentował wynagrodzenia powoda za rok 1975.

Okoliczność niesporna- legitymacja ubezpieczeniowa powoda w aktach emerytalno-rentowych

Powód K. B. od 6 lipca 2007 roku pobiera świadczenie emerytalne.

(dowód: decyzja ZUS z dn. 13.06.2007 r. k. 49 akt ZUS)

Powód pismem z dnia 11 03 2015r. zwrócił się do pozwanego o wydanie zaświadczenia dokumentującego wysokość jego zarobków w okresie od 8 11 1971 do 31 01 1976r. W przypadku braku możliwości wyliczenia zarobków, powód zwrócił się o podanie podstawy prawnej takiego braku i wydanie akt osobowych w celu przedłożenia w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych.

Dowód : pismo powoda z 11 03 2015r. k. 36

W odpowiedzi na powyższe pismo pozwany wskazał, że nie ma możliwości wystawienia zaświadczenia RP 7 z uwagi na brak dokumentacji płacowej z okresu 1971-1976. Przepisy o archiwizacji obowiązujące do końca 1990r. zezwalały na likwidację dokumentów płacowych po upływie 12 lat. W załączeniu pozwany przekazał powodowi kserokopię

odpowiedzi podsekretarza stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej na interpelację Nr 2096 w sprawie archiwizowania dokumentacji oraz kopie angażu z akt osobowych .

Dowód : odpowiedź pozwanego z 27 03 2015 k. 35

W piśmie z dnia 25 04 2015r. powód zwrócił się do pozwanego o wydanie mu kopii karty obiegowej oraz podanie podstawy prawnej dlaczego przy rozwiązaniu umowy o pracę w styczniu 1976r. dokonano wpisu zarobków tylko za 1975r. , a pominięto lata 1971, 1972, 1973 , 1974 , 1976 .

Dowód : pismo powoda z 25 04 2015r. k. 34

W piśmie z dnia 19 05 2015r. pozwany w załączeniu przesłał powodowi kserokopię karty obiegowej w związku ze zwolnieniem z pracy z dniem 31 01 1976r. W piśmie wskazano , że w okresie od 1 01 1971 r. do 31 12 1976r. obowiązywało rozporządzenie Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 19 08 1968r. w sprawie obliczania podstawy wymiaru emerytury lub renty z ubezpieczenia na wypadek choroby i macierzyństwa oraz składek na ubezpieczenia społeczne oraz uchwała nr 103 RM z dnia 25 05 1971r. Zgodnie z tymi przepisami podstawę wymiaru emerytury lub renty stanowi przeciętny miesięczny zarobek z okresu ostatnich 12 miesięcy zatrudnienia albo kolejnych 24 miesięcy zatrudnienia dowolnie wybranych z ostatnich 12 lat zatrudnienia. W celu realizacji tego przepisu wpisywano do legitymacji ubezpieczeniowej przeciętny miesięczny zarobek z ostatnich 12 miesięcy zatrudnienia . Powód przedłożył legitymację ubezpieczeniową w ostatnich dniach stycznia 1976r. więc wpisano zarobek za 12 miesięcy 1975roku.

Dowód : pismo pozwanego z 19 05 2015r. k. 33

Powód w późniejszym okresie zwracał się jeszcze do pozwanego o sporządzenie zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu na druku ZUS Rp-7, uzyskując odmowy z uwagi na brak dokumentacji płacowej oraz poświadczającej faktycznie wykonywaną ilość godzin pracy.

(dowód: pismo powoda k.26-29,31,32,34,36, pismo pozwanego k.30,33,35, zeznania świadka G. K. k.172v.-173 (zapis rozprawy z dn. 19.12.2018r. 00:08:15-00:28:08) oraz k. 235-235v. (zapis rozprawy z dn. 27.03.2019r. 00:04:41-00:21:29), zeznania powoda k. 236–236v. (zapis rozprawy z dn. 27.03.2019r. 00:29:07-00:48:38))

Pozwany pismem z dnia 6 11 2017r. wystąpił do ZUS z zapytaniem czy jest obowiązany sporządzić zaświadczenie ZUS RP 7 jedynie na podstawie angażu znajdujących się w aktach osobowych powoda uzyskując odpowiedź, że pracodawca wystawia zaświadczenie Rp-7 jeżeli dysponuje dokumentami, na podstawie których może ustalić wynagrodzenie lub jest w posiadaniu dokumentów potwierdzających ilość przepracowanych godzin przez pracownika.

(dowód: pismo pozwanego k.119,121,122, pismo ZUS k.120,123, zeznania świadka G. K. k.172v.-173 (zapis rozprawy z dn. 19.12.2018r. 00:08:15-00:28:08) oraz k. 235-235v. (zapis rozprawy z dn. 27.03.2019r. 00:04:41-00:21:29))

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. pismem z dnia 28 lipca 2017 roku(...) odmawiając powodowi ponownego ustalenia podstawy wymiaru emerytury wskazał, że środkiem dowodowym potwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy, legitymacja ubezpieczeniowa zawierająca odpowiednie wpisy o osiągniętych wynagrodzeniach lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia np. umowa o pracę, angaż (art. 15 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych). W przypadku gdy z dokumentacji innej niż płacowa wynika, że wynagrodzenie pracownika było określone stawką godzinową ZUS będzie mógł ustalić wynagrodzenie stanowiące podstawę wymiaru tylko wówczas, gdy zachowały się dane dotyczące liczby godzin, jaką pracownik faktycznie przepracował w danym okresie na określonym stanowisku (dziennie, tygodniowo lub miesięcznie). Z uwagi na fakt, że z przedłożonej dokumentacji nie wynika liczba faktycznie przepracowanych godzin brak podstaw do ich przyjęcia.

(dowód: pismo ZUS k.10)

Wysokość świadczenia emerytalnego powoda na dzień wniesienia powództwa wynosiła 1578,97 zł brutto.

(dowód: decyzja ZUS k.11-12)

Sąd Okręgowy w Gdańsku VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 28 czerwca 2018 roku w sprawie sygn. akt VII U (...) po rozpoznaniu odwołania K. B. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. o wysokość emerytury na skutek odwołania powoda od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. z dnia 28 lipca 2017 roku nr (...) zmienił zaskarżoną decyzję i zobowiązał pozwany organ rentowy do przeliczenia wysokości emerytury K. B. z uwzględnieniem wynagrodzeń ubezpieczonego w (...) w G. w następujących wysokościach: w 1971 r. - 3.382 zł, w 1972 r. - 25.430 zł, w 1973 r. - 27.354 zł, w 1974 r. - 28.905 zł, w 1976 r. - 3.069 zł. Stwierdził nadto, że pozwany organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Wyrok jest prawomocny

(wyrok SO Gdańsk – akta załączone)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu jako bezzasadne.

Ustalając stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd oparł się na dowodach z dokumentów, których wiarygodność i autentyczność nie budziła wątpliwości stron ani Sądu, w tym na dokumentach urzędowych z akt postępowania w sprawie o sygn. (...) oraz dokumentach zgromadzonych w aktach ZUS. Nadto sąd ustalił stan faktyczny sprawy w oparciu o wiarygodne zeznania świadka G. K. oraz po części samego powoda. Zeznania świadka korespondowały z treścią załączonych do akt sprawy dokumentów i były logiczne i wiarygodne, natomiast zeznania powoda nie były wiarygodne w części, w której powód obarczył odpowiedzialnością za niewydanie zaświadczenia o wysokości wynagrodzenia za sporny okres stroną pozwaną i samych pracowników strony pozwanej, gdyż brak jest do tego podstaw i jest to sprzeczne ze zgromadzonymi dokumentami, w pozostałym zaś zakresie były zgodne z treścią innych dowodów zgromadzonych w sprawie.

Na gruncie przedmiotowej sprawy K. B. domagał się nakazania stronie pozwanej wydania zaświadczenia o zatrudnieniu i zarobkach na druku Rp-7 za okres zatrudnienia lat 1971 – 3382 zł, 1972-24533 zł, 1973 – 27 200 zł, 1974- 28 704 zł, 1976- 3069 zł (k. 106) oraz odszkodowania za zaniżoną wysokość świadczenia emerytalnego w kwocie 9 554 zł. Powód wskazał, że niemożność legitymowania się przedmiotowym zaświadczeniem skutkowałą zaniżeniem świadczenia emerytalnego, jakie powód otrzymuje. Strona pozwana wносиła o oddalenie powództwa, wskazując, że nie dysponuje dokumentacją, która pozwoliłaby na wystawienie powodowi przedmiotowego zaświadczenia. Dokumentacja ta uległa bowiem zniszczeniu, zgodnie z obowiązującymi przed laty przepisami dotyczącymi okresu archiwizacji akt pracowniczych.

Odnosząc się do żądania powoda wskazać należy, że przepisy prawa obligują pracodawcę do współdziałania z pracownikiem i organem rentowym w gromadzeniu dokumentacji niezbędnej do przyznania świadczeń regulowanych ustawą z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. **W myśl art. 125 ust. 1 pkt 2 tej ustawy pracodawca jest obowiązany do wydania pracownikowi lub organowi rentowemu zaświadczeń niezbędnych do ustalenia prawa do świadczeń i ich wysokości.**

Zgodnie zaś z art. 175 cytowanej ustawy, ubezpieczeni oraz płatnicy składek zobowiązani są do przekazywania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych dokumentacji umożliwiającej ustalenie kapitału początkowego przy stwierdzeniu, że powołany wyżej art. 125 stosuje się odpowiednio.

Zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe (Dz.U. Nr 237, poz. 1412) **środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego**

płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia. W myśl § 22 ust. 1 cytowanego rozporządzenia, jeśli ustawa nie stanowi inaczej, środkiem dowodowym stwierdzającym **okresy zatrudnienia** na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności: 1) legitymacja ubezpieczeniowa; 2) legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia. Ust. 2 cytowanego przepisu dopuszcza możliwość udowodnienia **okresu składowego** także zeznaniami świadków.

Wystawienie zaświadczenia potwierdzającego wysokość wynagrodzenia na podstawie wzoru ustalonego przez organ rentowy (tzw. druk Rp-7) przewidywał przepis § 20 nieobowiązującego już rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz.U. Nr 10, poz. 49). Obecnie obowiązujące rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 11 października 2011 r. nie przewiduje urzędowego wzoru takiego zaświadczenia. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przygotował jednak wzór przedmiotowego zaświadczenia, które obecnie funkcjonuje pod nazwą RP-7.

Nie budzi przy tym wątpliwości, że celem wydania takiego zaświadczenia jest dostarczenie danych koniecznych dla ustalenia świadczeń z ubezpieczenia społecznego, w tym również określenia kapitału początkowego. Sprawy te na etapie postępowania przed organem rentowym aż do momentu wniesienia odwołania do sądu mają charakter administracyjny.

W uchwale z dnia 17 lutego 2005 r. (sygn. akt II PZP 1/05, Legalis) Sąd Najwyższy wskazał, że w sprawie o sprostowanie zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu droga sądowa jest dopuszczalna, a do rozpoznania takiej sprawy właściwy jest sąd rejonowy – sąd pracy. Powyższa zasada dotyczy również bez wątpienia spraw dotyczących wydania zaświadczenia Rp-7. W uzasadnieniu cytowanej uchwały Sąd Najwyższy wyjaśnił, że sprawa, której przedmiotem jest zobowiązanie pracodawcy do wydania określonego zaświadczenia, a także o ustalenie treści takiego zaświadczenia, mieści się w definicji sprawy z zakresu prawa pracy (art. 476 § 1 k.p.c.), dotyczy bowiem roszczenia związanego ze stosunkiem pracy. Sąd Najwyższy dodał, że istnieje materialnoprawna podstawa do wytoczenia przez pracownika powództwa o zobowiązanie pracodawcy do wydania stosownego dokumentu, w tym zaświadczenia na druku ZUS Rp-7, zatem nie może budzić wątpliwości dopuszczalność drogi sądowej do dochodzenia takich roszczeń.

Sąd Najwyższy podkreślił jednak, że nie należy mylić zasadności powództwa z dopuszczalnością drogi sądowej. Powództwo o wydanie zaświadczenia o określonej treści stanowiłoby bowiem powództwo w trybie art. 189 k.p.c.– ono zaś, będąc dopuszczalne, może być merytorycznie nieuzasadnione, jeżeli pracownik nie wykaże istnienia interesu prawnego.

Należy zwrócić uwagę, na co słusznie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 stycznia 2008 r. (sygn. akt II PK 109/07, Legalis) że z literalnego brzmienia art. 125 ust. 1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wynika jedynie obowiązek wydania pracownikowi zaświadczenia. Istotą sporu w przypadku żądania wydania takiego zaświadczenia jest więc wykonanie obowiązku wynikającego ze stosunku pracy. Inaczej jest jednak, gdy między stronami sporny jest charakter łączącego je stosunku prawnego. Wtedy istotą sporu jest ustalenie istnienia stosunku prawnego, które należy realizować w ramach powództwa z art. 189 k.p.c., a wydanie zaświadczenia jest tylko prostym skutkiem ewentualnego ustalenia istnienia stosunku pracy. **W takim stanie rzeczy wydanie korzystnego dla powoda wyroku byłoby nieuzasadnione i zbędne, skoro miałoby ono posłużyć jedynie dochodzeniu świadczenia emerytalnego w odrębnym postępowaniu w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych, de facto odrębnego postępowania, w którym zapadło orzeczenie korzystne dla powoda.**

W ocenie Sądu powyższa argumentacja zasługuje na uwzględnienie także w niniejszej sprawie. Podkreślić należy bowiem, że nie dysponując stosowną dokumentacją, która uległa zniszczeniu w sposób zgodny z przepisami

obowiązującego wówczas prawa, strona pozwana nie miała żadnych podstaw prawnych ani faktycznych do sporządzenia przedmiotowego zaświadczenia, bowiem **nie dysponowała dokumentacją płacową ani kartami ewidencji czasu pracy czy też dokumentacją potwierdzającą faktycznie przepracowany przez powoda czas pracy**. Zwrócić w tym miejscu należy uwagę, że ani pracodawca ani też organ rentowy nie posiadali uprawnień do ustalenia podstawy wymiaru dochodu, nawet na poziomie minimalnego wynagrodzenia, mogącego stanowić podstawę wymiaru świadczenia emerytalnego, **na co wskazywał również Sąd Okręgowy w Gdańsku w treści uzasadnienia wyroku z dnia 28 czerwca 2018 roku w sprawie sygn. akt VII U (...)** (akta SO w Gdańsku k.118 akt VII U(...)).

Pojęcie interesu prawnego w żądaniu ustalenia istnienia lub nieistnienia prawa lub stosunku prawnego (art. 189 k.p.c.) jest jednym z zagadnień szeroko omówionych w judykaturze. W orzecznictwie przyjmuje się od dawna, że powód może żądać ustalenia istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Dominujący pogląd orzecznictwa definiuje ów interes prawny jako możliwość definitywnego zakończenia sporu między stronami w drodze samego ustalenia. Druga z koncepcji – uzupełniająca poprzednią – odwołuje się do znaczenia ustalenia jako rozwiania stanu wątpliwości co do sfery prawnej powoda. Inna jurydyczna definicja interesu prawnego ujmuje go natomiast jako korzyść powoda w związku z utworzeniem stanu pewności swej sytuacji prawnej, wobec powstania prejudykatu stwarzającego dla niego potencjalną ochronę na przyszłość. Istnienie takiego interesu jest kwestionowane wówczas, gdy możliwe są inne formy ochrony praw powoda. **Powszechnie przyjmuje się bowiem, że w przypadku gdy powód – poprzez własną aktywność (np. żądając spełnienia świadczenia) – może uzyskać szerszą ochronę swych praw niż przez samo ustalenie, to nie ma interesu prawnego w rozumieniu art. 189 k.p.c. (P. A., P. T., Rozumienie** interesu prawnego jako podstawy powództwa o ustalenie istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, System Informacji Prawnej LEX, 2014).

Wymagany przez art. 189 k.p.c. interes prawny istnieje wówczas, **gdy bez wyroku deklaratoryjnego powód nie może realizować pełni roszczeń i uprawnień wiążących się z istnieniem lub nieistnieniem stosunku prawnego lub prawa**, bądź uzyskać koniecznej ochrony na przyszłość. Należy zatem przyjąć brak istnienia interesu prawnego po stronie powoda, jeśli powód ma możliwość realizowania pełni swoich roszczeń wiążących się z istnieniem lub nieistnieniem danego prawa lub stosunku prawnego na innej drodze niż poprzez uzyskanie wyroku deklaratoryjnego. O istnieniu interesu prawnego można mówić wówczas, gdy powództwo o ustalenie stanowi jedyny środek ochrony zagrożonej lub naruszonej sfery prawnej powoda.

Powództwo o ustalenie jest więc w zasadzie niedopuszczalne, gdy istnieje możliwość wytoczenia powództwa o świadczenie. W takich sytuacjach brak jest bowiem interesu prawnego, gdyż ustalenie jest tylko przesłanką do uwzględnienia roszczenia o świadczenie (zob. orz. Sądu Najwyższego z dnia 19 października 1959 r., sygn. akt 4 CR 537/58, NP 1960, Nr 9, s. (...); zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 października 1970 r., sygn. akt II CR 190/70, L.).

Powyższa konstatacja pozostaje w ścisłym związku z prewencyjnym charakterem powództwa o ustalenie, który wynika z istoty interesu prawnego w żądaniu samodzielnego ustalenia prawa lub stosunku prawnego. W judykaturze podkreśla się, że w przypadku gdy dojdzie już do naruszenia prawa, w związku z którym powodowi służy roszczenie o świadczenie (danie, czynienie, zaniechanie, znoszenie), wyłączona jest możliwość skutecznego wystąpienia z powództwem o ustalenie, skoro sfera podlegająca ochronie jest w takiej sytuacji szersza, a rozstrzygnięcie o różnicy zdań w stanowiskach stron nabiera charakteru przesłankowego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 2002 r., sygn. akt II CKN 919/99, Legalis). Brak interesu prawnego w rozumieniu art. 189 k.p.c. występuje nie tylko, gdy powód może żądać świadczenia na drodze sądowej, ale też gdy może go dochodzić w postępowaniu administracyjnym (wyr. Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 1998 r., sygn. akt II CKN 572/97, Legalis ; orz. Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2000 r., sygn. akt IV CKN 686/00, Legalis oraz orz. Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2000 r., sygn. akt IV CKN 146/00, Legalis).

Wyjątkowo tylko orzecznictwo uznaje dopuszczalność żądania ustalenia stosunku prawnego lub prawa "obok" możliwości dochodzenia świadczenia, a to wówczas, gdy ze spornego stosunku wynikają dalej idące skutki, których

powództwo o świadczenie nie wyczerpuje, np. ustalenie odpowiedzialności za szkody przyszłe (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 1992 r., sygn. akt III CZP 131/92, Legalis, cyt. za J. Gudowskim, Kodeks, s. 189).

W judykaturze wykształciła się także linia orzecznicza, zgodnie z którą powództwo o ustalenie nie może zmierzać do uzyskania dowodów, które miałyby być wykorzystane w innym postępowaniu, wówczas bowiem występuje brak interesu prawnego w żądaniu ustalenia – odnosi się to także do faktów prawotwórczych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 1999 r., sygn. akt I PKN 597/98, OSNP 2000, Nr 8, poz. 301; post. Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2002 r., sygn. akt I PKN 423/01, Legalis; wyr. Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2000 r., sygn. akt II UKN 304/99, OSNP 2001, Nr 10, poz. 355; post. Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2005 r., sygn. akt II PZ 73/04, Legalis). Brak interesu prawnego w opisanej sytuacji wiązany jest z okolicznością, iż ocena prawna dotycząca istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa stanowić ma jedynie przesłankę prawną rozstrzygnięcia sądu w sprawie zasadności żądania o świadczenie (wyr. Sądu Najwyższego z dnia 21 lipca 1999 r., sygn. akt I PKN 173/99, OSNP 2000, Nr 20, poz. 747, wyr. Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 1983 r., sygn. akt I PRN 189/83, OSNC 1984, Nr 7, poz. 121; wyr. Sądu Najwyższego z dnia 11 października 1985 r., sygn. akt II CR 302/85, OSNC 1986, Nr 10, poz. 155; uchw. Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 1987 r., sygn. akt III PZP 19/87, OSNC 1988, Nr 10, poz. 132).

Sąd Najwyższy stoi także na stanowisku, że pracownikowi nie przysługuje roszczenie o ustalenie, gdy takie ustalenie zmierza do wykorzystania go dla celów ubezpieczeniowych, w szczególności gdy przedmiotem ustalenia ma być przesłanka nabycia prawa do świadczenia z ubezpieczenia społecznego, jak i wówczas gdy pracownik dochodzi przed sądem ustalenia rzeczywistej wysokości jego wynagrodzenia, przy czym czyni to dla celów emerytalnych. W ostatnim z opisanych przypadków Sąd Najwyższy uzasadnił brak interesu prawnego możliwością wniesienia w odrębnym trybie przed organem rentowym sprawy o wysokość emerytury (wyr. Sądu Najwyższego z dnia 1 kwietnia 1998 r., sygn. akt II UKN 582/97, Legalis; zob. także wyr. Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2000 r., sygn. akt I PKN 533/99, OSNP 2001, Nr 13, poz. 442, wyr. Sądu Najwyższego z dnia 1 grudnia 1983 r., sygn. akt I PRN 189/83, OSNC 1984, Nr 7, poz. 121; wyr. Sądu Najwyższego z dnia 11 października 1985 r., sygn. akt II CR 302/85, OSNC 1986, Nr 10, poz. 155; uchw. Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 1987 r., sygn. akt III PZP 19/87, OSNC 1988, Nr 10, poz. 132; wyr. Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2000 r., sygn. akt I PKN 533/99, OSNA 2001, Nr 13, poz. 422, z głosem S. Driczńskiego). Pracownik dla uzyskania świadczeń emerytalno – rentowych zgłasza bowiem wniosek w organie rentowym, a także przedstawia konieczne dowody do wykazania zasadności wniosku. Zgłoszony przez pracownika wniosek jest przedmiotem samodzielnych ustaleń organu rentowego (uchw. Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 1987 r., sygn. akt III PZP 19/87, Lex nr 13036).

Należy zatem stwierdzić, że w świetle dotychczasowego orzecznictwa Sądu Najwyższego, jeżeli roszczenie pracownika w istocie zmierza do uzyskania dowodu dla celów ubezpieczeniowych, podlega ono oddaleniu z braku interesu prawnego. Ustalenie istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa (art. 189 k.p.c.) jest bowiem możliwe tylko wówczas, gdy ma się w tym interes prawny, przy czym nie ulega wątpliwości, że nie ma interesu prawnego osoba, która może dochodzić bezpośrednio świadczenia należnego z tego stosunku. Dotyczy to w sposób oczywisty także ewentualnego uzyskania w trybie powództwa o ustalenie dowodów, które mogłyby być wykorzystane w postępowaniu w sprawach o świadczenia z ubezpieczenia społecznego. **Takie okoliczności mogą być ustalone w postępowaniu o przyznanie świadczenia, które początkowo toczy się przed organem rentowym, ale w następstwie odwołania staje się przedmiotem oceny sądu, który w przeciwieństwie do organu rentowego nie jest związany brakiem stosownego dokumentu (tak Sąd Najwyższy w cytowanej uchwale z dnia 17 lutego 2005 r., sygn. akt II PZP 1/05).**

Zauważyć należy, że w sprawie niniejszej dokument, którego wydania powód dochodzi, był powodowi niezbędny dla celów emerytalnych związanych z możliwością uzyskania przez powoda prawa do emerytury w wyższej wysokości. Co więcej powód w tym samym czasie wytoczył postępowanie przed organem rentowym i sądem ubezpieczeń społecznych

o przeliczenie wysokości emerytury , jak i w sprawie niniejszej ,a w toku niniejszego postępowania uzyskał nawet prawomocne orzeczenie w sprawie o sygn.. akt VII U(...)i uzyskał przeliczenie emerytury .

Sąd Okręgowy w Gdańsku VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 28 czerwca 2018 roku w sprawie sygn. akt VII U (...) po rozpoznaniu sprawy K. B. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. o wysokość emerytury na skutek odwołania powoda od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. z dnia 28 lipca 2017 roku nr (...) zmienił zaskarżoną decyzję i zobowiązał pozwany organ rentowy do przeliczenia wysokości emerytury K. B. z uwzględnieniem wynagrodzeń ubezpieczonego w (...) w G. w następujących wysokościach: w 1971 r. - 3.382 zł, w 1972 r. - 25.430 zł, w 1973 r. - 27.354 zł, w 1974 r. - 28.905 zł, w 1976 r. - 3.069 zł.

Powyższe wyklucza w niniejszej sprawie istnienie po stronie powoda interesu prawnego, o którym mowa w art. 189 k.p.c. i musiało skutkować oddaleniem powództwa, albowiem powód uzyskał już zaspokojenie swojego roszczenia w sprawie emerytalnej .

Nie można przy tym tracić z pola widzenia okoliczności faktycznych w sprawie, że strona pozwana nie dysponując stosowną dokumentacją wynagrodzeń i czasu pracy nie miała możliwości uzupełnienia druku Rp-7 we wszystkie wymagane dane, w szczególności dotyczące wynagrodzenia za poszczególne lata pracy powoda .

W stanie faktycznym niniejszej sprawy, mając na uwadze, że po stronie powoda brak jest interesu prawnego w żądaniu wydania zaświadczenia o wynagrodzeniu , o którym mowa w art. 189 k.p.c., Sąd powództwo oddalił.

Żądanie odszkodowania również nie zasługuje na uwzględnienie.

Art. 471 kodeksu cywilnego , mający zastosowanie w sprawie w związku z art. 300 kodeksu pracy stanowi , iż dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Art. 361. § 1 kodeksu cywilnego stanowi , że zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła.

§ 2. W powyższych granicach, w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono.

Zgodnie z treścią art. 363. § 1 kc Naprawienie szkody powinno nastąpić, według wyboru poszkodowanego, bądź przez przywrócenie stanu poprzedniego, bądź przez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej. Jednakże gdyby przywrócenie stanu poprzedniego było niemożliwe albo gdyby pociągało za sobą dla zobowiązanego nadmierne trudności lub koszty, roszczenie poszkodowanego ogranicza się do świadczenia w pieniądzu.

§ 2. Jeżeli naprawienie szkody ma nastąpić w pieniądzu, wysokość odszkodowania powinna być ustalona według cen z daty ustalenia odszkodowania, chyba że szczególne okoliczności wymagają przyjęcia za podstawę cen istniejących w innej chwili.

Sąd zważył, iż strona pozwana nie ponosi odpowiedzialności za szkodę wynikłą z nieuwzględnienia przez organ rentowy wysokości wynagrodzenia powoda w latach 1971-1974 i 1976 z okresu pracy u strony pozwanej przy ustalaniu wysokości świadczenia emerytalnego powoda , albowiem strona pozwana nie posiadała dokumentów, z których wynikała wysokość wynagrodzenia powoda w spornym okresie, ani nie posiadała ewidencji czasu pracy powoda, na podstawie której mogłaby to wynagrodzenie wyliczyć , do przechowywania dokumentów płacowych ze spornego okresu strona pozwana nie była zobowiązana przepisami prawa , natomiast dokumenty , które były w jej posiadaniu z akt osobowych powoda , udostępniła na żądanie powoda bez zwłoki w celu przedłożenia w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych . Na podstawie zgromadzonych w aktach postępowania dokumentów stwierdzić należy , iż strona pozwana należycie współpracowała z powodem i organem emerytalnym ZUS , jak to nakazuje treść art. 125 ust1 ustawy

z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS i przepisy wykonawcze , o czym świadczy zgromadzona w aktach sprawy korespondencja w powodem i ZUS .

A zatem strona pozwana wywiązała się z zobowiązania nałożonego na nią przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. **W myśl art. 125 ust. 1 pkt 2 tej ustawy pracodawca jest obowiązany do wydania pracownikowi lub organowi rentowemu zaświadczeń niezbędnych do ustalenia prawa do świadczeń i ich wysokości.**Zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe (Dz.U. Nr 237, poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym **wysokość wynagrodzenia**, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są **zaświadczenia pracodawcy** lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na **podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.**

Skoro strona pozwana nie posiadała dokumentów , na podstawie których można było ustalić wysokość wynagrodzenia powoda za sporny okres, a do posiadania takich dokumentów nie obligowały jej przepisy prawa , to nie odpowiada ona za szkodę , jaką powód poniósł na skutek nieuwzględnienia wysokości rzeczywistych wynagrodzeń przy ustalaniu podstawy wymiaru świadczenia emerytalnego , albowiem brak jest przepisu zobowiązującego pozwaną do przechowywania takich dokumentów- a zatem brak jest ważnego zobowiązania w tym zakresie, o czym mówi art. 471 k.c. .

Z powyższych względów należało powództwo o odszkodowanie oddalić z mocy art. 471 kc a contrario w zw. Z art. 300 k.p.

Wskazać na marginesie można , iż sam powód mógł również przechowywać zaświadczenia o wypłaconym wynagrodzeniu za sporny okres w celu ich przedłożenia w organie emerytalnym , a ich nie przechowywał i nie posiadał , nie będąc do tego zobowiązanym przez przepisy prawa .

W punkcie drugim sentencji Sąd zgodnie z dyspozycją art. 102 k.p.c. zasądził od powoda na rzecz pozwanego jedynie kwotę 500 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego , poniżej stawki minimalnej z uwagi podnoszoną na osobistą i życiową sytuację powoda , koszty zastępstwa procesowego zgodnie ze stawką minimalną byłyby w ocenie sadu zbyt wysokie w sytuacji życiowej i zdrowotnej i sprzeciwiają się temu względy słuszności .